Xarxes i suport social: claus de l'èxit a l'educació superior (1)

written by Carolina Grau | 9 de November de 2023

La Universitat és una porta cap a un món laboral més prometedor, amb menys taxes d'atur i millors condicions laborals. És per això que, **a les darreres dècades, s'ha fet un esforç global per augmentar l'accés a estudis superiors, especialment als col·lectius vulnerables**, per a garantir la igualtat d'oportunitats i la reducció de les desigualtats socials atenent els ODS marcats per l'Agenda 2030.

A qui ens referim quan parlem de col·lectius vulnerables en educació superior? Aquelles persones amb menor tradició acadèmica superior, amb antecedents migratoris o pertanyents a minories ètniques i estudiants de primera generació, sense referents familiars universitaris o d'edats més avançades i amb responsabilitats familiars. Aquest alumnat ha augmentat la matriculació a la universitat; tanmateix, troba dificultats significatives per a mantenir-se amb èxit i presenta més risc d'abandonament acadèmic sense obtenir el títol universitari.

Estudis actuals han trobat que **els factors socials** són crucials en el rendiment i la continuïtat acadèmica, i són especialment rellevants en el col·lectiu més vulnerable.

Aquests factors, que poden contribuir a l'èxit dels estudis superiors o, per contra, a abandonar-los, es concreten en:

- **Suport de la xarxa familiar:** El compromís de la família amb l'educació és clau. La motivació, el consell i les altes expectatives són suports familiars rellevants per a la continuació i el rendiment acadèmic superior.
- **Capital social i familiar:** El capital social del qual es pot beneficiar l'alumnat que desitgem que ingresse a la universitat és aquell que prové de la família i del seu entorn més proper i que fa referència a la informació sobre l'elecció dels estudis superiors o de com afrontar o organitzar per a garantir l'èxit acadèmic, per exemple. Aquesta informació és limitada a l'alumnat més vulnerable, que no compta amb antecedents familiars universitaris ni amb un context tradicionalment universitari.
- **Xarxes socials comunitàries:** La pertinença a institucions comunitàries, especialment les ètniques i religioses, proporcionen a l'estudiantat, també al minoritari, models a seguir, fomentant valors educatius com la disciplina i l'esforç, possibilitant connexions i informació rellevant (de capital social) entre diverses persones vinculades a aquestes xarxes comunitàries.
- **Suport entre iguals:** El suport entre iguals a les universitats és rellevant, ja que determina la integració i l'acceptació de l'estudiantat més vulnerable. Sentir-se acollit o acollida per grups d'iguals a la institució i gaudir de relacions solidàries, per a poder compartir materials i recolzar-se en l'estudi de les assignatures, reforça l'èxit en els estudis superiors.
- **Suport del professorat:** La relació amb el professorat és fonamental per al foment del compromís i èxit dels

i les estudiants a la universitat. Així mateix, la creació d'ambients positius a l'aula que afavoreixen relacions positives amb iguals, especialment amb l'alumnat més vulnerable, beneficia el suport social posterior per part de la resta de l'estudiantat.

Aquest estudi aporta informació molt valuosa que les administracions educatives han de considerar en desenvolupar polítiques d'equitat a l'educació superior. De la mateixa manera, **és essencial que el professorat universitari tinguem en compte l'impacte de tots aquests factors socials al nostre alumnat, amb el propòsit de potenciar actuacions educatives d'èxit que ajuden a garantir la màxima excel·lència a l'educació superior per a tots i totes.**

[Imatge: Freepik]